

Súd: Okresný súd Čadca
Spisová značka: 9C/88/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5317206639
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 03. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubomíra Krišťáková
ECLI: ECLI:SK:OSCA:2019:5317206639.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Čadca sudkyňou JUDr. Ľubomírou Krišťákovou v právnej veci žalobcu A. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXXX/XX, XXX XX Č., zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Peter Strapáč, PhD., s.r.o., so sídlom ul. 17. novembra 3215, 022 01 Čadca, IČO: 50 473 522, proti žalovanému E. K., nar. X.XX.XXXX, bytom D. XXXX/XX, XXX XX Č., zastúpeného JUDr. Michaelou Poláčkovou, LL.M., advokátkou so sídlom Palárikova 88, 022 01 Čadca, IČO: 42 071 828, v konaní o určenie neplatnosti darovacej zmluvy takto

rozhodol:

I. Žalobu **z a m i e t a**.

II. Žalovaný **m á** voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou, ktorá bola Okresnému súdu Čadca doručená dňa 5. 12. 2017, sa žalobca voči žalovanému domáha určenia neplatnosti darovacej zmluvy č. N. XXXX/XXXX uzavretej dňa 26. 5. 2016 medzi Š.H. K., nar. XX. X. XXXX, zomrelou XX. X. XXXX ako darkyňou a žalovaným E. K., nar. X. XX. XXXX, ako obdarovaným, predmetom ktorej bol prevod podielu vo výške 1/2 v nehnuteľnostiach nachádzajúcich v kat. úz. Č., zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX, a to rodinného domu č. XXXX postaveného na parcele CKN č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 331 m², parcele CKN č. XXXX/X - záhrady o výmere 261 m² a parcele CKN č. XXXX/X - zastavené plochy a nádvoria o výmere 331 m². Žalobca podanú žalobu odôvodnil tým, že je podielovým spoluvlastníkom opísaných nehnuteľností v spoluvlastníckom podiele 1/2. Uvedené nehnuteľnosti nadobudol na základe uznesenia Okresného súdu Čadca pod sp. zn. 4D/73/2017 zo dňa 30. 11. 2017. Matka žalobcu Š. K., zomrelá XX. X. XXXX, bola v čase darovania výlučnou vlastníčkou uvedených nehnuteľností, pričom darovacou zmluvou č. N. XXXX/XXXX zo dňa 26. 5. 2016 previedla svoj spoluvlastnícky podiel v 1/2 na žalovaného, ktorý bol jej nevlastným synom. V období, keď bola darovacia zmluva podpisovaná, bola matka darkyňa v zlom zdravotnom stave, nevedela už písať, nevedela udržať pero v ruke, a preto žalobca má pochybnosti o pravosti podpisu na darovacej zmluve. Darkyňa bola poberateľkou dôchodku, avšak tento nedostávala priamo, ale prostredníctvom svojej švagriny, keďže darkyňa mala zlý zdravotný stav a nevedela by si dôchodok prevziať sama. To, že darkyňa trpela vážnymi zdravotnými problémami, vyplýva i z lekárskej správy MUDr. Anny Glamošovej, psychiatra, ktorá uvádza, že Š. K. bola nesamostatná, nemala pojem o čase, bola na silných liekoch a podobne. V závere lekárskej správy sa uvádza, že Š.Á. K. trpela diagnózou: vaskulárna demencia, čo je duševné ochorenie, ktoré postihuje mozog. Žalobca má teda za to, že ak by aj darkyňa darovaciu zmluvu podpísala, tento úkon by bol urobený v období, kedy darkyňa trpela duševnou poruchou, má preto pochybnosť o tom, či bola darkyňa mentálne spôsobilá takýto právny úkon vykonať a či vedela posúdiť následky svojho konania. Darkyňa v období pred samotným uzatvorením darovacej zmluvy bola hospitalizovaná na oddelení dlhodobo chorých, keďže mala zlý

zdravotný stav a v dome seniorov, keďže nevedela sa o seba postarať. Žaloba má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti darovacej zmluvy, keďže bez tohto určenia by bolo jeho právo ohrozené, alebo by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neisté. Určením neplatnosti darovacej zmluvy by sa jeho právne postavenie zmenilo, pretože takéto rozhodnutie súdu by mohlo byť podkladom pre vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností v jeho prospech.

2. Žalovaný vo vyjadrení k podanej žalobe uviedol, že s podanou žalobou nesúhlasí. Popiera v žalobe uvedené skutkové tvrdenia a žalobu považuje za nedôvodnú. Tvrdenia žalobcu, ktorými spochybňuje pravosť podpisu darykyne tým, že v čase jej podpisu bola v zlom zdravotnom stave, nevedela už písať a udržať pero v ruke, sa nezakladajú na pravde. Darykyňa darovaciu zmluvu podpísala vlastnou rukou sama a bez pomoci a podpis nad jej menom je jej vlastnoručným podpisom. Žalobca o tejto skutočnosti nič nevie, pretože pri podpise darovacej zmluvy nebol na rozdiel od žalovaného, ktorý bol osobne prítomný s manželkou N. K., Z. A. Š., zamestnancom notárskeho úradu, ktorý overoval pravosť podpisu darykyne a Z. Z. R., koncipientom advokátskej kancelárie, ktorá darovaciu zmluvu pripravila. A hoci si je žalovaný vedomý, že pri notárskom overení podpisu zaťažuje dôkaz o nepravom podpise toho, kto túto skutočnosť tvrdí, t. j. žalobcu, v záujme hospodárnosti pripája viacero dokumentov aj notársky osvedčených iným notárom, z obsahu ktorých je zrejme, že darykyňa sa podpisovala presne takým podpisom, ktorý je uvedený v darovacej zmluve. Podľa žalovaného je pravosť darykyne natoľko zrejmá, že nie je potrebné znalecké posúdenie. Ak žalobca na znaleckom posúdení podpisu trvá, žalovaný navrhuje, aby všetky náklady znášal žalobca. Aj tvrdenia žalobcu, ktorými spochybňuje spôsobilosť darykyne na právne úkony tvrdením, že v období podpisu darovacej zmluvy trpela duševnou poruchou, pre ktorú nebola mentálne spôsobilá takýto úkon vykonať a posúdiť pritom následky svojho konania, sa nezakladajú na pravde. Rozhodnutie previesť žalovanému spoluvlastnícky podiel v 1/2 k nehnuteľnostiam bezodplatne formou darovacej zmluvy, bolo slobodným vážnym, dobrovoľným a vopred zváženým rozhodnutím darykyne, o čom existuje aj jej vlastnou rukou spísaný záznam z obdobia cca jeden a pol mesiaca pred uzatvorením darovacej zmluvy. Pomerne zavádzajúce je aj tvrdenie žalobcu, že o darovacej zmluve nevedel, pretože sama darykyňa mu približne rok pred uzatvorením darovacej zmluvy oznámila svoje rozhodnutie bezodplatne previesť žalovanému spoluvlastnícky podiel v 1/2 k nehnuteľnostiam formou darovacej zmluvy. Fakt, že žalobca si trúfol spochybniť spôsobilosť darykyne pre jej zdravotný stav, zrejme súvisí s tým, že žalobca v skutočnosti nevie, aký bol zdravotný stav darykyne a nevie to preto, že sa o darykyňu nestaral a nezaujímal, hoci s ním bývala v jednom dome číslo súpisné XXXX až do hospitalizácie v nemocnici. V nemocnici ostala hlavne preto, že žalobca ju odmietol pustiť domov a aj sama sa bála vrátiť, pretože ju viackrát nechal o samote bez jedla a akejkolvek pomoci a opatery. Preto sa o darykyňu starala rodina žalovaného, ktorá býva v susednom dome a hlavne manželka žalovaného N. K.. Samotnú darovaciu zmluvu darykyňa podpísala v domove ošetrovateľskej služby. V každom týždni ju navštevovali N. K., N. C. a B. C., pričom podľa vyjadrení darykyne ju žalobca ani raz nenavštívil od jej hospitalizácie v Domove ošetrovateľských služieb až po jej úmrtie. Aj menované môžu svedecky potvrdiť, že darykyňa bola v čase uzatvorenia darovacej zmluvy v zdravotnom stave primeranom jej veku a netrpela žiadnou duševnou poruchou, ktorá by ju robila nespôsobilou na tento právny úkon a posúdenie jeho následkov. Zdravotný stav darykyne v čase podpisu darovacej zmluvy nemožno posúdiť z lekárskej správy pripojenej k žalobe, pretože sa nachádza z obdobia cca 3 mesiace po podpise darovacej zmluvy, a preto nepredstavuje relevantný dôkaz. Navyše správa bola vyhotovená len za účelom psychiatrického vyšetrenia pred umiestnením darykyne do domova dôchodcov bez potrebných odborných vyšetrení a nakoľko na základe správy bola darykyňa prijatá do špeciálnej starostlivosti, je zrejme, že na tom bola zdravotne dobre. Darykyňa si následkov darovacej zmluvy bola veľmi dobre vedomá a chcela ich aj vyvolať. Darykyňa mala jasný zámer rozdeliť svoje nehnuteľnosti rovným dielom medzi svoje deti, pričom za svoje dieťa po celý život považovala aj žalovaného, hoci biologicky jej vlastným synom nebol. Práve preto, že si žalovaného neosvojila, rozhodla sa mu polovicu nehnuteľností darovať s vedomím, že druhá polovica nehnuteľností ostane žalobcovi po jej smrti ako jej jedinému dedičovi a skutočnou pravdou je, že o darykyňu sa namiesto žalobcu, ktorý s ňou býval, staral práve žalovaný a jeho rodina. Na to, že si bola vedomá následkov svojho konania, poukazuje aj fakt, že originál darovacej zmluvy mala u seba do svojej smrti s tým, že ho žalobcovi ukáže pri jeho prvej návšteve. Žalobca nechcel a nevedel darykyňi poskytovať primeranú starostlivosť a v tomto sa často obracal na Vlastu Slivkovú. Žalobca nemá stály príjem ani prácu a pre jeho dlhy boli nehnuteľnosti zaťažené exekúciou. Vo svetle týchto okolností je zrejme, že darykyňa sa nerozhodovala pod vplyvom emócií, ale rozvážne so snahou zachovať obom deťom rovnaký prístup, hoci o morálnom práve žalobcu na jej nehnuteľnosti možno aj pochybovať. Žalovaný sa tak vyjadruje aj preto, že žalobca s nehnuteľnosťami nakladá spôsobom, ktorý sa prieči zákonu a dobrým mravom, pretože pri úplnom ignorovaní práv žalovaného nehnuteľností prenechal

na bezodplatné užívanie cudzím osobám, ktorým dokonca umožnil v rodinnom dome číslo súpisné 2578 robiť stavebné úpravy. Žalovaný nesúhlasí s tvrdením žalobcu, že má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti darovacej zmluvy. Ani prípadný úspech žalobcu v spore nebude viesť k zmene vlastníctva v prospech žalobcu tak, ako uvádza v žalobe, čím zrejme mieni zápis svojho vlastníctva k spoluvlastníckemu podielu v 1/2 k nehnuteľnostiam namiesto žalovaného. Žalovaný tvrdí, že hoci žalobca uviedol v žalobe správne právne normy, z nich vyvedené právne závery vzhľadom na opísané skutočnosti neobstoja. Darovacia zmluva je platný právny úkon so zachovaním zákonom ustanovenej písomnej formy podpísanej vlastnoručne daryňou, ktorej podpis je notársky overený. Darovacia zmluva je tiež platný právny úkon urobený daryňou ako osobou schopnou na tento právny úkon bez akejkoľvek duševnej poruchy. Podľa žalovaného v žalobe chýba vymedzenie dôvodov neplatnosti tak, ako ich predpokladá súdna prax, t. j. s prihliadnutím k okolnostiam existujúcim v čase uzatvorenia darovacej zmluvy (napríklad rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 M Obdo 16/2016 a podobne). Žalovaný preto navrhol žalobu žalobcu zamietnuť.

3. Žalobca v replike k podanému vyjadreniu žalovaného uviedol, že posúdenie pravosti podpisov nie je otázkou právnou, ale je to otázka odborná, teda predloženie listín, na ktorých sa majú nachádzať vlastnoručné podpisy alebo nej, nie je dostatočným dôkazom preukazujúcim, že skutočne na darovacej zmluve je jej vlastnoručný podpis. Žalobca má za to, že súd ani účastníci konania nemôžu na základe takýchto predložených listín konštatovať, či je to jej vlastnoručný podpis alebo nie. Žalobca má za to, že je vhodné a potrebné, aby v konaní bolo nariadené znalecké dokazovanie znalcom z odboru pismoznalctva, ktorý nepochybne preukáže, či ide o vlastnoručný podpis Š. K. alebo nie. Podľa názoru žalobcu je potrebné ešte pred týmto úkonom vykonať znalecký posudok na preskúmanie duševného stavu alebo nej, a to s prihliadnutím na jej zdravotnú dokumentáciu, ktorá nesporne musí byť zachovaná, a to z dôvodu, že skúmanie pravosti podpisu je irelevantné v prípade, ak znalec uvedie, že nebohá Š. K. nebola schopná ovládať svoje konanie, nevedela rozpoznať úkon, ktorý robí, a teda jej nebolo zrejmé, aké následky takýto úkon môže vyvolať. Z tohto dôvodu má žalobca za to, že je potrebné uskutočniť znalecké dokazovanie na preukázanie duševného stavu alebo nej Š. K. a z tohto dôvodu, že takéto znalecké dokazovanie nie je možné vykonať súkromným znaleckým posudkom, keďže ide o zdravotnú dokumentáciu, ku ktorej žalobca prístup nemá. Žalobca poukázal na skutočnosť, že posúdenie zdravotného stavu alebo nej nie je otázkou právnou alebo otázkou subjektívneho názoru tak, ako sa snaží prezentovať žalovaný, ale ide o otázku výsostne odbornú a z tohto dôvodu je potrebné, aby takéto znalecké dokazovanie bolo vykonané. Žalobca uviedol, že považuje za potrebné poukázať na priam difamujúce tvrdenia zo strany žalovaného, že sa o vlastnú matku nestaral. Toto nie je pravda. Matka, aj keď mala zlomenú ruku, tak jej vždy poskytol pomoc, podporu, staral sa o ňu. Vykonával starostlivosť o matku a v tomto mu pomáhala aj rodina F. a to F. F. a A. F., ktorý jej tiež poskytovali pomoc. F. F. chodila do predmetného domu upratovať, vešala záclony, prala, alebo nej Š. poskytovala pomoc a podporu.

4. Vykonaným dokazovaním a to oboznámením s listinnými dôkazmi nachádzajúcimi sa v spisovom materiáli, mal súd zistený nasledovný skutkový stav:

5. Podľa výpisu z listu vlastníctva č. XXXX, katastrálne územie Č. patria nehnuteľnosti, a to parcela CKN č. XXXX/X - záhrady o výmere 261 m², parcela CKN č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 331 m² a rodinný dom číslo súpisné XXXX postavený na parcele č. CKN XXXX/X, do podielového spoluvlastníctva žalobcu v podiele 1/2 titulom dedenia na základe uznesenia, č. k. 4 D 73/2017 a žalovaného v podiele 1 titulom darovania na základe darovacej zmluvy č. V XXXX/XXXX zo dňa 26. 5. 2016.

6. Darovacou zmluvou uzatvorenou medzi Š. K., nar. XX. X. XXXX ako daryňou a E. K., nar. X. XX. XXXX, ako obdarovaným dňa 4. 5. 2016 daryňa previedla bezodplatne obdarovanému spoluvlastnícky podiel vo výške 1/2 v nehnuteľnostiach zapísaných na liste vlastníctva číslo XXXX, katastrálne územie Č., a to v parcele CKN č. XXXX/X - záhrady o výmere 261 m², CKN č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 331 m² a rodinnom dome číslo súpisné XXXX postavenom na parcele CKN č. XXXX/X.

7. Na základe uznesenia Okresného súdu Čadca č. k. 4D/73/2017 zo dňa 30. 11. 2017 po zomrelej Š. K., nar. XX. X. XXXX a zomrelej XX. X. XXXX, nadobudol žalobca 1/2 nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX v kat. úz. Č..

8. Podľa § 137 písm. c/ CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

9. Základným predpokladom procesnej prípustnosti určovacej žaloby je v zmysle vyššie citovaného § 137 písm. c/ CSP existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Naliehavý právny záujem na určovacej žalobe je daný tam, kde pomocou takejto žaloby možno eliminovať stav ohrozenia práva či neistoty v právnom vzťahu a k zodpovedajúcej náprave nie je možné dospieť inak a tam, kde určovacia žaloba účinnejšie než iné právne prostriedky vystihuje obsah a povahu právneho vzťahu a jej prostredníctvom možno dosiahnuť úpravu tvoriacu príslušný právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia budúcich sporov. Ak požadované určenie stav ohrozenia práva neodstráni alebo nezjedná efektívne istotu v dotknutom právnom vzťahu, nie je podmienka naliehavého právneho záujmu daná. Otázkou existencie naliehavého právneho záujmu je súd povinný sa zaoberať z úradnej povinnosti v každom štádiu konania. Povinnosť preukázať naliehavý právny záujem zaťažuje vždy žalobcu.

10. V súdenom prípade sa žalobca domáha určenia, že darovacia zmluva V XXXX/XXXX uzatvorená dňa 26. 5. 2016 medzi Š. K. ako daryňou a žalovaným ako obdarovaným je neplatná. Žalobcu zaťažovala povinnosť preukázať existenciu jeho naliehavého právneho záujmu na tomto ním požadovanom určení. Žalobca naliehavý právny záujem na určení neplatnosti uvedenej darovacej zmluvy odôvodňoval tým, že určením neplatnosti predmetnej darovacej zmluvy by sa zmenilo jeho právne postavenie, pretože takéto rozhodnutie súdu by mohlo byť pokladom pre vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností v jeho prospech. Žalovaný takto žalobcom odôvodnený naliehavý právny záujem rozporoval. Uvádzal, že ani prípadný úspech žalobcu v spore nebude viesť k zmene vlastníctva v prospech žalobcu. Existencia naliehavého právneho záujmu žalobcu na ním požadovanom určení bola preto medzi žalobcom a žalovaným sporná.

11. Žalobca podľa názoru súdu dôkazné bremeno preukázať naliehavý právny záujem neunesol a svoj naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení nepreukázal. Navrhovaným určením neplatnosti darovacej zmluvy V XXXX/XXXX by sa právne postavenie žalobcu žiadnym spôsobom nezmenilo, nakoľko v dôsledku smrti daryne Š. K., nar. XX. X. XXXX a zomrelej dňa XX. X. XXXX, a tým i straty jej spôsobilosti mať práva a povinnosti, nie je možná zmena zápisu vlastníckych práv v katastri nehnuteľností v zmysle žalobcom uplatneného nároku. V tomto smere súd poukazuje i na závery prijaté v rozsudku Krajského súdu v Žiline, č. k. 6 Co 680/2015 zo dňa 25. 5. 2016. Z uvedených dôvodov, keďže súd nemal preukázaný naliehavý právny záujem na žalobcom požadovanom určení, bol nútený žalobu žalobcu zamietnuť bez jej preskúmania po vecnej stránke a zároveň z tohto dôvodu i zamietol žalobcom navrhované znalecké dokazovanie na posúdenie zdravotného stavu Š. K., znaleckého dokazovania z odboru písomoznalectva a dokazovanie výsluchom žalobcom navrhovaných svedkov. Vykonanie týchto dôkazovo súd, keďže žalobu zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu bez jej vecného prejednania, považoval za nadobytočné.

12. Žalovaný bol v konaní v celom rozsahu úspešný. Prináleží mu preto v súlade s vyššie citovaným 255 ods. 1 CSP voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, a preto súd v súlade s týmto zákonným ustanovením žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške ktorej náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Čadca písomne v dvoch vyhotoveniach.

Podľa § 363 C. s. p. v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 C. s. p. ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti v podaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis. Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcim konaní, náležitosťou

podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 365 ods. 1 C. s. p. Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 C. s. p. odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 C. s. p. odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozsudkom splnená dobrovoľne, je možné navrhnúť výkon rozhodnutia.